

ARTICLE DE REFLEXIÓ

DIVERSITAT CULTURAL

Sol passar que parlem de la diversitat cultural per referir-nos als alumnes d'origen estranger o, encara, als alumnes de trets facials diferents dels nostres (sobretot el color de la pell). Aquest és un mal començament perquè associar la cultura a la nacionalitat o al color de la pell és simplement un error i també perquè oblidada la diversitat interna de la “nostra” de cultura.

I és que, si volem parlar de cultura, ens haurem de referir a elements com la llengua, la religió, els hàbits alimentaris, la vida familiar, la pertinença social, professional o urbana, la ideologia política, les concepcions sobre la llibertat, l'educació i a un munt d'altres elements més.

Des d'aquesta òptica a Catalunya fa molt temps, segles, que hi convivim persones culturalment diverses: per la llengua familiar (catalana, castellana), per la religió (catòlics practicants i no practicants, testimonis de Jehovà, evangèlics, agnòstics...), pel menjar (vegetarians i carnívors, d'esmorzar abundant i de sopar a les 7 del

vespre), per la família (extensa, nuclear, monoparental, amb germans o sense...), per la situació econòmica (rics, pobres i miserables), per la ubicació espacial (no és el mateix viure a la Rambla que a Germans Sàbat; a Salt que a Sant Martí de Llémena)... per no parlar dels gitanos, tan catalans o espanyols com nosaltres mateixos. En resum, que no hem pas hagut d'esperar l'arribada dels estrangers o de persones amb color de pell diferent del nostre per esdevenir “diversos” culturalment.

El problema és que l'escola és una institució eminentment cultural, en la mesura que existeix per transmetre i recrear cultura, aquella que cada societat considera legítima i digna de ser conservada, necessària per poder anar per la vida amb totes les possibilitats d'exercir la llibertat i l'autonomia pròpies de l'edat adulta.

En aquest sentit, els estrangers no són sinó el mirall amplificador que ens fa adonar de les trampes, les insuficiències, els oblitats, biaixos i privilegis que conté la selecció de cultura que hem convingut treballar a les escoles. Com que és impossible ensenyar i aprendre “tota” la cultura, caldrà fer-ne una selecció, i aquesta operació no és mai neutral. En tenim exemples per donar i per vendre: les dones han tingut de sempre un paper subaltern en la cultura escolar; l'economia no sembla pas ser un saber necessari, en no formar part del currículum obligatori; el món rural sempre hi ha sigut maltractat; d'Àsia i Àfrica no en sabem pràcticament res... No us heu preguntat mai per què els governs tenen tant interès a decidir la llengua de l'escola? O a controlar la geografia i la història que s'hi explica?

La presència d'alumnes d'origen estranger a les nostres escoles fa imprescindible que els centres puguin comptar amb els recursos personals i materials necessaris per poder oferir una educació de qualitat per a tots els seus alumnes. D'altra banda, ens estimula, però, a revisar la proposta cultural que oferim als nostres fills i filles per tal de fer-la més funcional, més representativa, més rellevant i més coherent; en definitiva, millor.

XAVIER BESALÚ

